

Memo

Aan
Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
via website:
<http://www.internetconsultatie.nl/samenwerkingsschool>

Plaats, datum
Zwolle/Amsterdam, 15 december 2014
Onderwerp
Wetsvoorstel Samenwerkingsschool

Ons kenmerk
20141215/EH
Behandeld door
mr. H.M.E. Hilgenga

WETSVOORSTEL SAMENWERKINGSSCHOOL
INTERNETCONSULTATIE

INPUT NAMENS ICSADVISEURS
ZWOLLE/ AMSTERDAM, 15 DECEMBER 2014

MET BIJDRAGEN VAN:

DHR. MR. ELZO HILGENGA
MEVR. DRS. ROOSMARIJN PEET
DHR. DRS. MAARTEN GROENEN
DHR. DRS. ONNO DAMEN
DHR. WOUTER VERVAART BBA

ALGEMEEN

Naast veel positieve ontwikkelingen lijkt ook sprake van een aantal aandachtspunten. Die hebben wij vanuit onze nationale en internationale praktijkervaring als marktleidend adviesbureau op het gebied van onderwijs, organisatie en huisvesting (al 60 jaar) kort op een rij gezet in dit memo.

Gemiste kans vinden wij het voorstel slechts geldt voor krimpende scholen waar de continuïteit in gevaar komt en de combinatie openbaar & bijzonder onderwijs. Er bestaat ook los van krimp de

behoefte bij scholen met verschillende denominaties / onderwijsconcepten om innig samen te werken en daar een vorm bij te vinden.

Bovendien kan ook sprake zijn van bereidwilligheid tussen scholen waar de continuïteit niet in het gevaar is om innig samen te werken omdat dit het aanbod van activiteiten, onderwijs, expertise en kennisuitwisseling ten goede komt. Zonder dit een voordeel van 'schaalvergroting' te willen noemen. Noem het dat partijen over en weer elkaar kunnen verrijken. Wij zijn van mening dat de wetgeving te strikt, deze zou er veel meer dan nu bij gebaat zijn uit te gaan van vertrouwen in schoolbesturen. Zelf weten deze als geen ander wat goed onderwijs en kwaliteit is, en kunnen dat naar ons idee heel goed zelf borgen. Meer vrijheid en flexibiliteit zou op zijn plek zijn.

Schoolbesturen worden ook wel gedwongen om zich te onderscheiden door sterkere profilering van scholen; de strijd om de leerling, maar ook de vervlechting van onderwijs en opvang (en de schaalgrootte die dit vraagt), toenemende verwachting van ouders, meer verantwoordelijkheden ten aanzien van onderwijsgebouwen etc. Zoals wij het lezen is er in het wetsvoorstel (wel) voldoende aandacht voor het behoud van verschillende identiteiten. Doch, het verdient aanbeveling om het niet alleen om kleine en krimpende scholen te laten gaan. Ook bij 'echte' IKC-vorming zou dit uitkomst kunnen bieden.

Sommigen zouden kunnen aanvoeren dat de samenwerkingschool vlees noch vis biedt: ouders van kinderen die bewust voor een bepaalde denominatie kiezen, zullen zich niet herkend voelen op de samenwerkingschool en teleurgesteld worden omdat hun kinderen juist teveel of te weinig levensbeschouwelijk onderwijs genieten. Het gevolg daarvan kan zijn dat potentiële leerlingen van beide denominaties niet voor de samenwerkingschool zullen kiezen, de vraag naar en kosten van leerlingenvervoer zal toenemen en de school alsnog verdwijnt. Aandachtspunt is de voorgestelde identiteitscommissie. Deze krijgt van het bevoegd gezag allerlei bevoegdheden gemandateerd die normaal gesproken de kern van het school bestuurlijk werk raken (zie memorie van toelichting). Bestuurders van samenwerkingscholen hebben daardoor vrij weinig in te brengen, waardoor je je kunt afvragen in hoeverre zij zich op langere termijn verantwoordelijk voelen voor het gevoerde beleid en in hoeverre zij daar bestuurlijke verantwoordelijkheid voor willen/ kunnen dragen. Dit is een niet te verwaarlozen aspect.

Wat ons betreft is voor IKC-ontwikkeling overigens een omvangrijke stelselwijziging nodig. Dat gaat immers meer over het samenbrengen van VVE, BSO en onderwijs dan over samenwerking tussen denominaties zoals voorliggend wetswijziging beoogt.

MEER SPECIFIEK:

1 *Wetswijzigingsvoorstellen*

- Het gaat specifiek om dit voor openbaar onderwijs mogelijk te maken. De toevoeging die gedaan wordt 'door zestig of minder leerlingen boven de opheffingsnorm' geeft ruimte in de praktijk.

Nu kan mogelijk eerder tot een samenwerkingschool worden overgegaan en hoeft niet gewacht te worden tot serieuze dreiging met opheffing. Deze verruiming is belangrijk omdat het eerder kunnen stichten van een samenwerkingschool in de praktijk betekent dat schoolbesturen meer ruimte krijgen en niet eerst grote financiële problemen ontstaan of de kwaliteit van het onderwijs onnodig onder druk komt te staan.

- Het verruimen van de mogelijkheid is belangrijk. Nu worden de meeste samenwerkingscholen onder bewind van een niet-openbaar bestuur gebracht omdat de regels daar soepeler zijn. Het uitgangspunt van een neutrale stichting op basis van gelijkwaardigheid is beter, dan verdwijnt minder openbaar onderwijs. Tevens biedt een verruiming de mogelijkheid om langer onderwijspunten open te houden in wijken, buurten of dorpen. Een zeer goede ontwikkeling. Laat het onderwijs maar meer ondernemen en de mogelijkheden daartoe verruimen. Als dat in dit wetsvoorstel een goede basis krijgt kan dat een mooie opmaat zijn voor ruime wetgeving rond IKC die ondernemen tussen schoolbestuur en kinderopvang mogelijk maakt.
- Het realiseren van een samenwerkingschool heeft goede invloed verwachten wij op het algemene godsdienstonderwijs. In een samenwerkingschool kunnen alle wereldreligies belicht worden en niet slechts één. Voor specifieke behoefte zal in de praktijk identiteitsgebonden godsdienstles aangeboden worden.
- Artikel 28J lid 2 gooit weer roet in het eten voor de verruiming om een samenwerkingschool te vormen. Het advies is niet te stringente scheiding aan te leggen en een vorming snel mogelijk te maken. Het anticiperen op ontwikkelingen moet gefaciliteerd worden. Dit geldt ook voor de expertisecentra, misschien nog wel meer.
- De grens voor een praktijkschool ligt hoog met 120 leerlingen. Wij kennen veel zelfstandige praktijkscholen met dat aantal waarbij exploitatie geen issue is. Vreemde keuze qua aantal.

2 *Memorie van toelichting*

- Het blijft een gemiste kans dat een samenwerkingschool enkel mag bij een dalend leerlingenaantal. Laat dit ook mogelijk worden als schoolbesturen van hun ondernemen hier aanleiding toezien.
- Het vormen van de identiteitscommissie is een zeer welkome aanvulling om het openbaar onderwijs gelijke kansen en rechten te geven dan het bijzonder onderwijs. Het zou mooi zijn als dit ook kan voor het organiseren van kinderopvang vanuit een schoolorganisatie.
- Wat mij niet helemaal helder is wat een formele samenwerkingschool betekent voor de vergoeding die scholen krijgen. Hiermee is ook het overdragen van bevoegdheden naar de identiteitscommissie en de impact daarvan niet goed in te schatten. De toelichting is summier.

- Pagina 7: hier wordt gesproken over een overheersende invloed. Wanneer is hier nog sprake van? Hoe wordt omgegaan met een samenwerkingschool bij een doordecentralisatie?